

es saia

D'ALGaida

nº 36 Desembre de 1983 preu: 60 pts

EL PASSAT DIUMENGE DIA 20 LA NOSTRA BANDA MUNICIPAL VA CELEBRAR LA FESTA DE LA SEVA PATRONA SANTA CECÍLIA AMB UN CONCERT A L'ESGLÉSIA QUE VA ESSER UN ÈXIT DE PARTICIPACIÓ. HEM VOLGUT APROFITAR AQUESTA AVINENTESA PER MOSTRAR-VOS LA NOSTRA BANDA D'ANYS PASATS: PER AIXÒ LI DEDICAM LA NOSTRA PORTADA I PART DE LES PÀGINES INTERIORS. ESTAM SEGURS QUE VOS AGRADARÀ RECORDAR I IDENTIFICAR LES FESOMIES D'AQUESTES FOTOGRAFIES.

(Fotografia Can Mulet)

EDITORIAL

Un dels principals problemes amb què s'enfronten els Ajuntaments és, sens dubte, el de la manca de recursos financers per dur a terme obres d'infraestructura i per cobrir les despeses de personal i de manteniment. A més de les aportacions que reben de l'Estat, tenen les seves contribucions pròpies en forma d'imposts, taxes i arbitris per diversos conceptes. No entrarem en el detall de quines són aquestes contribucions ni ens plantejarem, avui, la justícia amb què s'imposen als ciutadans. No van per aquí les nostres reflexions.

Es evident que aquestes contribucions l'Ajuntament no les implanta ni les augmenta capritxosament ni arbitràriament: són una necessitat inexcusable per garantir la bona marxa de l'administració municipal. I a tots ens costa pagar-les i ens sap greu afluir la bossa; és normal: a ningú li agrada que li toquin la butxaca.

Però no queda més remei que pagar els dobbers que ens pertoca de pagar. Què més voldríem que poder escapolar-nos de fer-ho! Però no és -o no hauria d'esser-possible. I aquí entram en el bessó de la qüestió: no hauria d'esser possible. Però, de fet, resulta que n'hi ha que no paguen i encara, per a més inri, de vegades se'n vanaglorien i en presumeixen davant els altres i, d'una o altra manera, tracten de beneits aquells qui contribueixen puntualment amb el que els correspon. I això és una vergonya.

Potser molta de gent desconeixi el fet que l'Ajuntament cada any perd uns centenars de mils de pessetes -tal com sona- de contribucions que no ha recaudat i que, una vegada passats els cinc anys que marca la llei, caduquen i prescriuen. L'Ajuntament es veu privat d'uns dobbers que li permetrien fer unes millores i es premia l'actitud d'uns ciutadans incivils que s'alliberen, per la seva barra i poca-vergonya, de pagar com fan els "beneits".

No voldríem que aquestes retxes s'interpretassin com una crida i una invitació a "no pagar". No és aquesta la nostra intenció. Però, també, la conclusió que resulta d'aquestes consideracions és que ja està bé de fer el "beneit" perquè uns "vius" se'n riguin de nosaltres. L'Ajuntament té els mitjans necessaris i suficients per obligar a pagar a tots aquests morosos; i segurament bastaria veure una postura decidida de les nostres autoritats per eliminar aquest vici i per suprimir la tentació d'afegir-se a aquest costum, tentació que més d'un contribuent comença a sentir.

La primera mesura que demanam de la nostra Corporació és que faci públiques les llistes dels morosos que hi ha i així podrem conèixer els noms dels qui ens estafen i defrauden. I aquesta, evidentment, hauria d'esser la primera mesura. Després en vénen d'altres de més efectives.

CALAIX DE SASTRE

Aquests són els tres objectes d'aquest mes:

I.- COHERÈNCIA

Hi ha un regidor de l'Ajuntament -no diré qui és, no sigui cosa que s'enfadi- que utilitza amb molta freqüència les paraules coherència i coherent. Tant li agraden que una vegada, durant una sessió plenària i quan informava d'unes gestions que havia fet, va dir: "Encara no hem rebut coherència", allà on havia d'haver dit: "Encara no hem rebut resposta".

I succeeix que les accions d'aquest regidor, i les del seu company de candidatura, no destaquen precisament per donar exemple d'això que tant parlen, coherència, perquè es presentaren a les eleccions per un partit d'esquerres i ara governa amb un partit de dretes; al qual donen suport en tot.

Idò sí, ara sí que ja n'han rebuda de coherència. Els dirigents del seu partit els han desautoritzats públicament a actuar en representació seva i els han obert expedient d'expulsió. Malgrat ho hagin fet amb excessiu retard, me n'alegr, d'aquesta decisió, tot i que jo pertany a un altre partit, perquè actuacions políticament tan nefastes com les d'aquests dos regidors tan sols contribueixen a la degradació i a la pèrdua de credibilitat, davant la gent, de l'art de la política. I és massa allò que ens hi jugam, amb la política, per romandre indiferents davant del seu embrutiment.

II.- NEUTRALITAT

"La guerra? Vaja un joc absurd! L'única manera de guanyar és no jugar-hi".

(De la pel·lícula "Juegos de guerra")

Recentment el president Felipe González ha anat en viatge oficial a Àustria i allà s'ha dedicat a lloar la coneguda política de neutralitat del govern austríac, ja que aquell Estat no és integrat dins cap dels dos grans blocs, ni l'OTAN ni el Pacte de Varsòvia. En llegir les declaracions del president i observar l'actitud tan contradictòria que manté el govern del PSOE sobre aquest tema, no puc més que plantejar-me una sèrie de preguntes. Per què la neutralitat és bona per a Àustria i no ho és per a l'Estat espanyol? Si tan bona és la postura austríaca, per què el govern espanyol no l'imita ràpidament i decideix sortir-ne, de l'OTAN? O és que haurem d'esperar dos o tres anys més, fins que es convoquin les pròximes eleccions generals, per tornar escoltar promeses que després no s'acompliran?

III.- MISSILS

A pesar de totes les protestes, i rodejada de grans mesures de seguretat, ha començat la instal·lació dels míssils a Europa, en concret a Gran Bretanya. A una escola de l'Hospitalet de Barcelona han elaborat un llibret de poemes com a forma de denúncia i de protesta. És la lluita de la creativitat contra la força bruta. Fins ara els resultats d'aquesta lluita són desencisadors. Esperem i somniem...

Aquí teniu alguns dels versos del llibret, els que comencen amb les inicials dels míssils.

I C B M
Impregnats de mort,
Callats en la claror,
Baixen del cel
Mortíferament...

SS-20
Societat sagnant
Societat que ment i no té entranyes
20 vegades inconscient

Societat del
Segle
20   ...i que no arribarà al 21.

En Calaix desastre

CRÒNIQUES MUNICIPALS

A TALL D'INTRODUCCIÓ

A l'editorial del mes d'octubre, "ES SAIG" es queixava de la nul·la informació que l'actual Consistori dona dels seus acords i decisions. Allà es deia textualment: "Un dret del ciutadà és el d'esser informat de tot allò que l'afecta i, alhora, un deure dels organismes públics consisteix a donar a conèixer als veïns aquelles decisions que recauen sobre ells". La formulació és ben clara. Però, ja se sap quin cas moltes vegades en fa determinada gent, dels seus propis deures i dels drets dels altres.

La informació als ciutadans és obligació del grup o grups que governen les diverses institucions, i entre elles els ajuntaments. Crec inútil recordar qui és que comanda a l'Ajuntament d'Algaida i a qui correspon, per tant, aquesta obligació. Ara bé, a fir d'omplir el buit que fins ara es produeix en aquest tema, els regidors del PSM procurarem informar dels acords més importants que es prenguin a les diverses Comissions i Sessions Plenàries, i així fer possible que s'exerciti el dret de què parlava més amunt: dret del ciutadans a la informació.

Per suposat que a molts dels acords que aquí exposarem ens hi haurem oposat, i que per tant no ens feim en absolut responsables de les conseqüències que, d'ells, se'n derivin. I així ho farem constar sempre que ho trobem convenient o important.

INFORMACIÓ

Durant el mes de novembre s'han celebrat dues Sessions Plenàries. Aquestes són les decisions més importants que s'hi prengueren.

-Aprovació definitiva de les noves taxes municipals, després d'acomplir els corresponents tràmits legals (publicació en el Butlletí de la Província, exposició al públic). Les principals queden així:

- La taxa per concessió de permís d'obra passa de l'1 per cent del pressupost de l'obra al 1'5 per cent, amb un mínim de 1.500 pts per llicència atorgada.
- La taxa per entrada de vehicles a les cotxeries s'estableix en 1.000 pts per metre lineal, així com també que el propietari pagui les corresponents plaques de "vado".
- L'impost de circulació de vehicles s'augmenta en un 10 per cent respecte al valor anterior.
- La taxa per recollida de fems s'estableix en 1.500 pts per vivenda familiar, en 4.000 pts per establiment industrial i en 10.000 pts per bar o restaurant.

- Pressupost d'inversions corresponent a l'any 1.983.

Es va aprovar la realització de dues obres, els projectes de les quals eren elaborats des d'anys anteriors:

- La primera fase de l'ampliació i asfaltament del carrer de Palma, amb un pressupost total de 1.797.213 pts, de les quals l'Ajuntament n'aportarà 897.213 i la part restant, 900.000 pts, es cobrirà mitjançant una subvenció del Consell Insular de Mallorca. La forma de contractació de l'empresa adjudicatòria de

l'obra serà directa, amb l'obligació de l'ajuntament de posar-se en contacte amb un mínim de tres empreses, sempre que això sigui possible.

- . L'asfaltament del Camí Vell de Porreres, amb un pressupost que es reparteix d'aquesta forma:*

<i>Subvenció del Consell .....</i>	<i>4.000.000 pts</i>
<i>Aportació de l'Ajuntament.....</i>	<i>1.708.274 "</i>
<i>Quantitat a repartir per contribucions especials entre els propietaris de les finques beneficiades.....</i>	<i>2.562.411 "</i>
	<i>8.270.685 "</i>

També es va decidir què es descomptarà un 25 per cent de la part que els correspondria pagar a aquells propietaris que tinguin com a única forma de vida l'agricultura. En aquest cas, la forma de contractació de l'empresa encarregada de realitzar el projecte serà la subasta pública.

- A proposta del PSM, el Consistori acordà adherir-se a la campanya promoguda per l'Obra Cultural, sota el lema "Llei de Normalització Lingüística ,ARA", que exigeix al Parlament de la Comunitat Autònoma l'immediata elaboració d'una llei que normalitzi l'ús del català en tot l'àmbit de la vida pública.

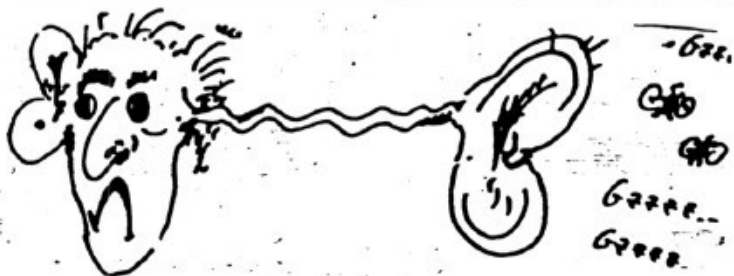
- Finalment, fou rebutjada la moció, també presentada pel PSM, que demanava dirigir-se al Govern de la Comunitat Autònoma per tal de tornar enrera dels seus acords, que posen en greu perill la conservació d'Es Salobrar de Campos i la Platja d'Es Trenc.

PREMIS "ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA DE MALLORCA"

L'"Associació de Premsa Forana de Mallorca", amb la col.laboració i patrocini de la Caixa d'Estalvis "Sa Nostra", convoca el Primer Concurs Periodístic "Associació de Premsa Forana de Mallorca" amb l'objectiu de premiar els millors treballs sobre temes d'actualitat a Mallorca. El concurs es regirà per les següents BASES:

- 1ª Els treballs que hi participin estaran escrits en llengua catalana.*
- 2ª Els treballs s'hauran publicat, dins els terminis fixats, a qualsevol de les publicacions associades.*
- 3ª Podran participar-hi tots els col.laboradors habituals de les publicacions.*
- 4ª L'extensió serà d'un màxim de tres fols mecanografiats a doble espai i a una sola cara. Hi podrà haver informació gràfica.*
- 5ª Per optar al premi, els treballs s'hauran d'haver publicat dins els següents terminis: des de la data de publicació d'aquestes Bases fins a dia 30 d'abril de 1.984.*
- 6ª Per optar al premi, l'autor del treball per mitjà del director de la publicació on hagi sortit a llum enviarà el retall del mateix per triplícit a nom de Carles Costa, Carrer Princesa, 24. Sant Joan.*
- 7ª El Jurat es donarà a conèixer en el moment de la concessió dels premis i el seu veredicté serà inapel.lable.*
- 8ª El veredicté es farà públic dins els mes de maig de 1.984. El lloc i el dia seran comunicats oportunament.*
- 9ª L'"Associació" es compromet a editar els treballs premiats.*
- 10ª Els premis que s'atorguen són els següents:
Tres premis de 30.000 ptes.
Un d'ells tindrà un premi d'honor consistent en una escultura d'En Pere Pujol.*
- 11ª Els participants es comprometen a acceptar aquestes Bases. Els membres del Jurat resoldran els casos que no hi estiguin prevists.*

m'han dit que diuen

No sé si qualcú trobarà que això és repicar i tornar a repicar damunt lo mateix, però és un des comentaris que més sovint sentim pes poble: es problemes de circulació i d'aparcaments. Lo de Sa Placeta no ha empitjorat (això era difícil), però no ha millorat gens: sa gent deixa es motoret, sa moto o es cotxe allà on vol, en que quedi tancat es pas des carrer. Es lo que deia un veïnat: qui ha de posar-hi remei, si es que tocaria posar-n'hi vénen aquí a beure?

Un altra paisà nostro recordava que aquest ajuntament que tenim ara, quan va entrar, pareixia que volia "pintar" molt, i pintaren tots els voltants de sa Plaça prohibint aparcar. Però això va esser tot, es cotxos segueixen aparcant allà a on ve bé. Se veu que això no té cura, en no esser que amb s'altra municipal (i es que tenim ara) ses coses s'organitzin d'una altra manera, no sabem si millor o pitjor.

I ara que hi som, seguirem amb s'Ajuntament. En sentírem un que comentava que s'anterior consistori havia deixat sa reforma des camí dels Hortets i s'entrada per Sa Talaieta a punt de fer-la. Però han passat mesos i mesos, i d'aquest assumpte no en senten ni parlar.

Com no senten parlar gens de ses Normes Subsidiàries. Serà vera que tota sa feina i dobbés que se gastaren per fer ses Normes, no servirà per res? Es un tema que seria interessant mos diguessin com està, i què pensa fer s'Ajuntament; si no es farà cas de ses Normes i tothom farà lo que li doni la gana, o les farà cumplir.

I no pot dir s'actual Ajuntament que si no fa més coses és perquè no té dobbés. Sembla que sa feina feta encalçant es xalets i casetes de foravila, han donat els seus fruits: han entrat un grapat de milions de pessetes d'aquests expedients.

Es local des padrins està un poc intranquil perquè pensaven que a hores d'ara ja hi hauria qualque cosa més concreta. Sobretot quan va venir es President Cañellas, que ja volia prendre mides per començar a fer obra tot d'una, i això era pes Juliol. No tothom ho va veure tan clar, però hi havia gent que ja veia sa residència feta. Idò no, no sabem quan serà que se posarà en marxa. Sí, ho heu entès bé, quan se posarà en marxa.

I si parlàvem un poc de futbol? Ja és història, perquè ha passat un mes, però vos-ne recordau que a un partit hi hagué renou, pedres i invasió de camp, i el mos tancaren? Idò per culpa de tot aquest "lio" l'Algaida va haver de jugar a Felanitx. Allà hi havia, a part des jugadors, mitja dotzena d'Algaidins, contant directius, porters i aficionats. Tots aquests comentaren que des causants de sa sanció que mos tancà es camp, no n'hi anà cap, a animar es seu equip. Conveniria que aquests que volen "ajudar" a l'Algaida pegant a s'àrbit, ho deixin anar, ja mos arreglarem totsols.

Cada any n'hi ha moltes, però enguany n'hi ha hagut un bon esplet; no, no parlem de blaves, parlem de rifles: futbol, futbol, música, pipers, bars, restaurants, ... tothom ha fet paperetes de loteria o de paneres i viatges. Un comentava que si és es futbol, sa música, o qualsevol entitat cultural, ja està bé, però es que tot l'any mos tenen com a clients, encara guanyin es 20% damunt ses paperetes, no està tan clar.

Es pipers vengueren ben animats de Madrid, a on feren un bon paper es mallorquins; Algaida hi tenia una bona representació, i no va quedar malament.

Aquest mes no volíem parlar de cap sopar; no és que no n'haguem sentit parlar, n'hi ha haguts, i molts, però qualcú mos ha dit que amb tant de parlar-ne, lo que feim és fomentar-los. Però hem sentit que un nou gremi s'hi ha afegit: es fusters. Sí, era una gent que tirava cada un pes seu vent, fins que decidiren parlar de preus i feina, i tan bé els va anar, que acabaren amb un bon sopar. Diuen, ses males llengües, que no serà es darrer.

Aquest Sord, a més de comentar-vos totes ses crítiques i fets que sent pes poble, ha pensat que fins l'any qui ve no mos tornarem a veure, i com que ja haurem passat nadal i Cap d'Any, vos volem donar es MOLTS D'ANYS, i que l'any que ve no hi hagi tantes coses que no funcionin tot lo bé que voldriem.

Un Sord

TENTINES

Qualcú s'ha queixat que Es Saig no té cap secció on els joves puguin presentar els seus treballs de creació. Idò bé, aquí la teniu. Esperam que els joves vos animeu i ens envieu els vostres exercicis sobre els temes que volgueu, teniu completa llibertat. A veure si vos animau.

COM UN POU AIXUT

Avui, Jaume, puc escriure't la carta més trista. Parlar-te d'ell és una tortura perquè faig palesa la meva frustració. Ell va estrenar la meva ànima, que no el meu cos. Ell és, com t'ho podré dir, harmonia de paraula i actitud, delicadesa i sensibilitat, cultura i pagesia: Placidesa. Ell m'encisa i m'absorbeix. Per què em sent captivada, des de sempre, per la bellesa? (Això em fa esser injusta). Per què una pell fina i calenta em crida més que uns llavis secs i envellits? Jo havia trobat en ell aquesta idea de perfecció feta carn i esperit, i em xuclà l'ànima. Passar una estona amb ell, mirar-lo, fruit la transparència d'uns ulls asserenats, madurs..., bells, era molt per a mi. Era beure l'essència de lo sempre desitjat, L'anhel de tornar a escalfar-me en la seva companyia m'ajudava a suportar la presència freda, prosaica i xacrosa del meu marit. (Sempre tenc ocasió per esser injusta). L'amor romania entre nosaltres temorenc, discret, respectuós. Els seus ulls em feien creure el que els seus actes em negaran. Ell n'estima un altre, avui ho he sabut, he volgut saber el seu nom: es diu Miquel.

Per això, Jaume amic, avui t'escric la carta més trista. Avui em sent com un pou aixut.

Catalina Mas

Entremés:

Regirant uns papers de l'Arxiu de Can Mulet vaig trobar no fa molt un fullet manuscrit tamany quartilla que contenia uns quants d'entremesos mallorquins que vaig suposar que corresponien a finals del segle XVIII o principis del XIX. L'opuscle, de 24 fulls, conté les següents obres: "Entremés del Barber Pobre", "Entremés del Pescador", "Entremés del Alcayde, el Borrico", "Entremés del Llicenciado Cambises" i "Entremés del Licenciado Carabassa". A les fulles finals hi ha una codolada titulada "Relació curiosa de la Pinyota" i acaba amb unes "Cobles que s'han de dir en el temps que menja".

Avui vos oferim un dels entremesos, concretament el "del Barber Pobre". Aquests entremesos són unes obretes curtes, d'argument molt elemental i, a vegades, de poca consistència. Representen la supervivència d'un teatre popular que molta de gent s'aprenia de memòria (1); de fet se n'han pogut recollir fragments i inclús obres senceres per tradició oral. Eren en vers, la qual cosa facilitava la seva memorització.

En aquest moment de què estam parlant es representava a Ciutat un teatre culte en castellà, sobretot al "Corral de Comedias" (actualment Teatre Principal) amb obres de Calderón, Rojas Zorrilla, Moreto i demás clàssics castellans; però alhora existia aquest teatre popular que es devia representar a cases particulars, potser als locals dels gremis (sabem que al de sabaters s'hi feien freqüents representacions). Per a més detalls sobre el tema, podeu consultar els treballs de Serrà Campins i Angel Raimundo Fernández que indicam (2).

Els temes tractats per aquests entremesos són poc variats: el sexe i la fam. El que vos oferim (que pel que sabem era inèdit fins ara) ens presenta un barber mancat de parròquia i que, en conseqüència, no té què menjar. Se li presenta el dimoni -Bonaparte-, que li ofereix una vida regalada a canvi de la seva ànima. Les garrotades, que no solen faltar a cap entremés, augmentaven la comicitat d'un argument tan senzill i poc original.

Aquest entremés ofereix un detall que, creim, ens ajuda a situar-lo en el temps: es tracta de la identificació del dimoni amb Bonaparte. L'obra ha de correspondre, si fa no fa, a l'època de la guerra contra el francès, quan Napoleó devia significar la reencarnació de tots els mals i de tots els poders satànics.

La llengua emprada és senzilla i expressiva, amb bastants de castellanismes. Hem conservat el text tal qual, només corregint l'ortografia i la puntuació; pel demás, hem mantingut les vacil·lacions dialectals entre l'article es, sa/el, la, entre les formes vull/vui, porem/podem, etc.

Sabem que a la Biblioteca Provincial hi ha un entremés amb aquest mateix títol (ms. 920, fol 37-38) i que hi ha un altre "Entremés del Barber" (ms. 1.108, fol 38) que ignoram si té el mateix argument.

(1) Serrà Campins, Antoni. Notes sobre la tradició oral i l'antic teatre popular. Randa, nº 14, pàgs. 47-69.

(2) Serrà Campins, Antoni. Entremesos mallorquins del segle XVIII. A cura de... Antologia Catalana, 65. Barcelona, 1.971.

Fernández, Angel Raimundo. Aportación al estudio del teatro en Mallorca. Mayurqa, nº IX, pàgs. 5-80. Palma, 1.972.

ENTREMÉS DEL BARBER POBRE

Personatges: Barber, Lucrècia sa seua dona, Bonaparte.

Barber: Per la fam estic perdut.
Quin desespero!
Més me treia haver-me fet frare
que barber.
Planc la meva mullèr
i los meus fills.
Que hagen de patir tan petits...
Tenc los meus raons
molt afillats
i neix del guanyar poc
los meus enfados,
diligències i cuidados
no van mancant.
A tots fas, a l'entretant,
bona rasura
i tanmateix no tenc cura
per a campar.
Pocs se'n vénen a afaitar
a casa mia,
s'afaiten 'vui en dia
ells amb ells,
tots són barbers novells
sens prendre paga
i jo qui som examinat
estic en vaga,
es gat de casa està molt magre
i jo també;
fam tenen los meus fills
i ma muller.
Si tenia an a qui afaitar
no'm faltaria què menjar
i així es descans me és fatiga
perque heu paga la barriga
i tots tenim sa panxa
més ruada que una manxa
sense vent
i lo qui més mos fatiga
és la talent.
Què misèries i treballs
a casa no patim!
Ell casi ja mos morim!
Ells ja volen fer es darrers
badais,
no tenim si no és una vuitena
sense cap dobberet;
i jo qui m'hauré de colgar fred
si no m'encalenteixen s'esquena;
i així jo per guanyar dobbers
qualsevol cosa faria:
a Bonaparte afaitaria
si a sa botiga vengués...

(Surt Bonaparte molt furibós).

Bon.: Jo som la cosa major i principal,
jo som qui puc donar bé i mal,
jo som qui puc donar la sort i tam-
bé la dissort,
jo som qui puc donar vida al qui
és mort,
jo som qui al dissortat puc donar
ventura,
jo som qui an el malalt
puc donar cura,
jo som qui an el mal casat
puc donar pau.
Tots els caires tenc bons
en quant vullau.
Puc donar an el dolent
gran fortaleza
i an el pobre riquesa
i també béns.
An el jai puc fer treure dents
i també caixals,
puc fer convertir los mals
en gran alegria,
també puc fer tornar el dia
fosca i tenebra,
puc fer que la llebre
gos an el ca,
puc fer an el coix caminar
sense gaiato,
puc fer tornar el beato
gran etxisser,
puc fer que el qui comes no té
que molt bé ball,
tot lo món puc trabucar
damunt davall.
Vaix-me'n a casa d'un barber
qui treballs té
i gran miseri;
vull veure si el treuré
de cautiveri.
Si l'ànima em vol donar
jo li donaré què menjar
què calçar i què vestir!
No pot perdre sinó l'ànima
posant-se amb mi.
Jo faré jugar es cervell
o sa cabessa
per guanyar-lo a ell
i sa mestressa.

(Surt en na Lucrècia i Barber)

Lucr.: Senyor mestre, aquí és vengut
un senyor gran
d'aquells qui se fan
sa barba d'un escut.

Barb.: Animo i valor
que vaig desitjant la feina
amb gran amor.
Que vengui dins la botiga
i lo afaitaré,
que tenc el raó afilat
i talla molt bé.

Lucr.: Entrau.
(A Bonaparte, i entra).

Bon.: Perque és tan bon manestral,
mestre, m'haveu d'afaitar;
bon premi poreu guanyar
però pactes vull posar:
que no em fassiu ningun mal.

Barb.: Li promet des d'ara
que es meu raó talla dolç
i que jo vaig de pols de pols
que casi no toc sa cara.
Venga i sega a la cadira,
(s'asseu)
veurà curiositat,
i en haver-lo ensabonat
lo afaitaré tira tira.

(El barber posa la tovallola a Bonaparte)

Barb.: Què és tanta de calentura?
Que has menjat pebres coents?

Bon.: A los homos qui són valents
el foc del cos molt los dura.

Barb.: És sabó no s'hi atura.
Ell no té blanques sinó ses dents
Jo supós que ja he emprat
més d'un real de sabó.

Bon.: Ell put i fa mala olor,
jo pens que és merda de gat.

Barb.: Sa mestressa l'ha comprat
i diu que le hi han donat
d'aquell des barril millor.

(Comença a afaitar-lo, fa un poc de pau-
sa i després diu:)

Que té sa barba de ferro
que es raó no vol tallar?

Bon.: Mestre, vós en so afilar
haureu fet algun desguerro.

Barb.: Senyor meu, jo l'he afilat
així com solia.

Bon.: Jo veig a la darrereria
que pertot té es tall girat
i m'haveu ensangrentat
que per bé molt no ho voldria.

(Se paupa sa cara)

Mirau això, què de sang
i de pell arregussada.
Vós amb aquesta vegada
m'haureu afaitat de franc.
Per paga donar solia
un escut d'or cordonat
i jo i vós havem tractat
que en fer-me mal no us pagaria.

Barb.: Senyor, jo em veig sense pa,
tenu de mi pietat;
que em pac el sabó que he emprat
i es raó que he espenyat
i m'afluix de s'afaitar.
Poré dir que per guanyar
bon mussol hauré agafat.

Bon.: Mestre, puis m'haveu explicat
que deis que estau sense pa,
jo ara vull remediari
la vostra necessitat.
S'entén, si no m'és negat
lo que vos vull demanar.

Barb.: Senyor, quant vós demaneu
tot vos serà concedit;
veritat és lo que vos dic
que no tenc pa ni cap creu.

Bon.: Si voltros em voleu donar
l'ànima quan vos morireu,
promet que tant com viureu
no vos faltarà què menjar,
què vestir ni què calçar;
sempre alegres campareu.

Barb.: Amb esto casi declara
que és esperit infernal!

Bon.: Que no n'has tengut senyal
quan me tocaves sa cara?

Barb.: No, m'havíeu d'avisar
antes d'espenyar es raó.
Mestressa, garrotau-ló
(*el ferma*)
vós qui el m'heu fet afaitar.
I a l'infern no se'n pot anar
que no li manc es sarró.

Lucr.: Maldament sia el diable,
som dona i no en tenc por.
(*l'atupen*)
Senyor mestre, ara va bo,
tocau, donau-li venable.

Bon.: Solament que m'amolleu,
mestre, jo vos pagaré.

Barb.: Mestressa, servau-lo bé,
ara és hora que estregueu,
que ha de fugir des Barber
més que de la Vera Creu.

Bon.: Quin modo de pegar arreu,
vull veure si fugiré.

Barb.: S'olla de s'aigo calenta
(*fuig Bonaparte*)
pes cap li tenc de tirar
perque no torn a temptar
aquesta cosa dolenta.
Més val dur rues an es ventre
que a infern haver de cremar.

Lucr.: Anem-mos-ne a sopar
antes que s'olla no ves.

Barb.: L'escut és anat a través
que desitjàvem guanyar.

Lucr.: Deixem anar s'interés
i Déu ja proveirà.

FINIS

Per la introducció i la transcripció: *Pere Mulet*

ES SAIG

Bolletí de l'Obra Cultural
d'ALGAIDA

mensual D.L. P.M. 495-1980.

dirigeixen: Delfí Mulet

Francesc Antich

administra: Llorenç Oliver

mecanografia: Mireia Mulet

fotografia: Joan Balaguer

dibuixen: Jaume Falconer

Joan Valent

col.laboren: Andreu Oliver

Pere Mulet

Jaume Balaguer

Joan Trobat

Joan Mulet

Cat. Martorell

Xesc Oliver

Antoni Garau

Jerònia Oliver

Miquel Serra

Domicili: Rei, 1. ALGAIDA

Tel. 665042/272576

ES SAIG es responsabilitza
només de l'Editorial.

Imprimeix: Apostol y Civi-
lizador. PETRA.

MOVIMENT DEMOGRAFIC

NAIXEMENTS

Novembre

dia 16: Cristina Farrús Ribas, filla
de Jacinto i Catalina.

dia 16: Llorenç Oliver Servera, fill
de Pere i Margalida.

dia 27: Antoni Garcias Alcolea, fill
d'Antoni i Mariana.

DEFUNCIONS

Novembre

dia 10: Antònia Oliver Coll, als
86 anys.

Desembre

dia 1: Miquela Sastre Sastre, als
75 anys.

SUBVENCIÓ

Hem rebut de LA CAIXA una subvenció
que cobreix aproximadament la meitat
del cost d'aquest número de la revista.
ES SAIG agraeix de bon de veres aquesta
ajuda, de la qual se'n beneficiaran els
nostres subscriptors i lectors amb les
millors que poguem introduir i amb l'aug-
ment de la paginació.

DÉU: AFICAT EN UNA GUERRA?

Si ens donen distintes peces perquè amb elles facem qualque cosa, serà la pròpia sensibilitat, la pròpia situació, els sentiments més personals, ... els qui guiaran les nostres mans combinant aquelles peces. Així, diverses persones, amb unes mateixes peces, farem distints objectes, obres diferents. El resultat final serà obra de cadascú.

Dic tot això perquè el llibre "PANORAMA AMB DONA" d'En Miquel Angel Riera ofereix, com en un trencaclosques, diverses peces i és la intel·ligència i la sensibilitat del lector que ha d'anar col·locant cada peça al lloc que creu que és el seu. I si la protagonista d'aquesta novel·la, Na Gabriela, ha enfilat la pregunta al pols d'uns dies dramàtics, també nosaltres, els lectors, hem de cercar la resposta a l'envit: "¿Qui mou els fils d'aquesta tragèdia?".

I, per a mi, la resposta cruel, la darrera i primera paraula d'aquest gran llibre, el fat que mou la filassa d'uns homes que juguen amb el viure i la vida d'altres homes, el director que ningú veu i que molts pocs sospiten, el misteri desentranyat i descobert per uns pocs... aquest motor animat cova en una dona, una gran senyora i, des d'ella, tot ho comanda i aquesta senyora té l'atreviment d'anomenar-lo "Déu", el seu Déu i el Déu d'aquella església, la seva.

I novament, en aquests moments, per justificar-nos, per sentir-nos amb les espatlles ben guardades, per creure-nos que estam totalment obligats a que no hi podem fer res... sorgeix la gran mentida: "Déu ho vol així" o "Nosaltres creim en Déu" o "Déu no estima els altres" o "Es un càstig de Déu" o "I si féssim rogatives..."

I "Déu" tapa els meus interessos, les meves butxaques, la meua aigua, el meu poder, la meua venjança, el meu domini, la meua impotència d'estimar o la impossibilitat d'acceptar ser estimat, el refús to-

tal de voler ser persona responsable i lliure... I "Déu" ompl la meua boca, la meua butxaca, els meus papers, les meves lleis...

I aficarem Déu en una guerra civil com, en temps anteriors, a moltes altres guerres. I el tornam posar ara (sí, ARA!), en aquests temps tan avançats, en una estúpida, cega i enfollida carrera d'armaments. I deim que està a favors d'uns (nosaltres) i que ens hem de defensar dels altres (aquests, ja que no creuen en Déu, són ben dolents). I ens creim que, així, ja podem dormir tranquils, que no hi ha altre camí i que Ell, Déu, vetllarà els nostres somnis. I dormim.

Però, vivim i deixam viure?

---Valdria la pena veure cada dia l'engany de tants dirigents -els peixos grossos que mouen els fils del nostre món en aquest 1.983- que diuen defensar-nos i sols es defensen ells mateixos i destapar que els qui posen "Déu" a la seva banda potser sols sigui una manera de voler disfressar pietosament tot el seu abús de poder damunt els altres i damunt nosaltres.

---Era i és necessari reconciliar-nos amb el Déu que, en Jesús de Natzaret, ens crida a una trobada sense enganys ni mentides amb la veritat nua de cada home i tenir tot el coratge per confessar que en una guerra -petita, grossa o, a partir d'ara, nuclear/total- tots hi perdem. També, Déu, hi perd.

---Potser, des d'aquest convenciment, arribaríem a la darrera paraula de "PANORAMA AMB DONA": estar i ser, allà on vivim, persones calentes, càlides, amants, enamorades i amoroses... Persones que converteixen els llocs on viuen en Casa, Carrer, Treball, Plaça, Església, Terra, Poble amb nom concret i llinatges personals on tot i cadascú ens hi trobam bé.

Toni Garau

Una nit molt distinta
de ses altres mos pinta
sa que tenim present,
perque veig tota la gent
qui o han perdut s'enteniment
o saben alguna cosa
digna d'admiració i nova,
perque sé
i me recorda molt bé
que s'altre dia
en aquesta hora tothom dormia
i ara no sols
han deixat es llençols
sinó que se'n vénen
ses dones feines deixades
amb lo millor que tenen,
ben vestides i mudades.
No seria res això
si no hagués reparat jo
qué ha uns quants dies
que d'aquestes alegries
totes ses cases fan senyal,
perque o bé maten un gall
o una porcella
o un xot o una anyella
i a ses cases totes
no heu fan com abans
perque en lloc de fer pans
han fetes coques.
¿I això no és una senyal,
ben clar i manifest,
de que han de ser molt prest
ses festes de Nadal?
Mos parla s'escriptura
de sa venguda des profetes.
Com vos trobau? Per ventura
per ells teniu ses coques fetes?
¿Serà això es motiu
de sa vostra alegria?
Veig que no tothom heu diu,
altra cosa mos anima.
¿Esperau tal vegada,
que feis provisió,
de tropes un esquadró
o una gran armada?
¿Què són tants de murtons,
tantes 'metles ja torrades,
tantes neules ensucrades
i tantes castes de torróns?
Tot això proves són
de que a un Déu esperau
de Magestat, o que pensau

Aquesta espècie de codolada, d'autor
anònim, composta segurament a finals
del segle XVIII, que hem trobat a uns
papers manuscrits, la vos oferim aquest
mes coincidint amb les festes de Na-
dal. Pensam que pel tema és avinent.

que és prest la fi del món.
Sí, esperau aquell Senyor
de tot lo món Creador,
qui per treurer-mos de s'estat
de sa culpa i, esperat,
des del cel és davallat
i de molt bona gana
pren forma humana
i se conhorta
a patir tant
fins a derramar la sang
per sa vida nostra;
aquell que tenim present
a dins aquella cova,
despullat perque no té roba.
Pensau si estarà content
com deu haver sentit
cridar llépol tota sa nit!
Pensau si estarà content
de veure la gent
menjar coca
beguent qualque glopet
i ell que bad sa boca
i se muira de fret!
Caríssims i devots germans,
noltros som tots cristians
i ho feim
tan al revés com sabem,
perque en lloc
de menjar poc
i estar ben preparats,
nets de cor i confessats,
mos divertim
ara com vivim
i no volem pensar
que mos ha de judicar
aquell mateix
qui ara neix.
Per això, mon companyó,
que s'assunto és intrenca
i si acàs no us he agradat
escoltau amb atenció
que ell vos farà un sermó
diguent sa pura veritat.

Pastores venerunt festinantes et in-
venerunt Mariam et Joseph et infantem
positum in praeseptio. Los pastors vingue-
ren a tota pressa i trobaren a Maria, Jo-
sef i el minyonet Jesús dins una menja-
dora. Són paraules de l'evangelista Sant
Lluc en el capítol 2.

Pina

DADES DE L'ESGLÉSIA DE PINA (1)

L'oratori que començà a construir-se a Pina a finals del segle XVI i que fou acabat devers l'any 1.603 va esser restaurat l'any 1.717, emperò era de sòtil baix i no tenia cabuda per a tot el poble.

El 18 d'octubre de l'any 1.853 varen començar les obres de l'actual església, ideada i dirigida pel capellà Gabriel Mariano Ribas. Ell havia de pagar els jornals dels picapedrers i la compra de materials; el vicari Francesc Oliver s'encuidaria del seu manteniment i d'inspeccionar les obres; i el poble de Pina ajudaria amb la seva feina i es comprometia a traginar tots els materials. Després de cinc anys de feina -només faltava la decoració i detalls de l'interior- l'església estava acabada i va esser beneïda el dia 26 de setembre de 1.858, el dia abans de la festa dels Sants Metges.

Els gastos fins a aquesta data foren: 544 lliures de l'obreria de Sant Plácido; 182 lliures dels fons de la Concòrdia de la Puríssima; 43 lliures de l'oferta del dia que fou beneïda; 1.257 lliures en què fou valorat el treball que havia fet el poble; 12 lliures donades pel bisbe; 1.134 lliures pagades pel vicari Francesc Oliver d'aquesta manera: 1.007 per manteniment dels picapedrers i 77 en aiguardent; 1.750 lliures donades pel capellà Gabriel Mariano Ribas; i 4.578 lliures donades pel seu germà Miquel Ribas. Total gastat: 9.500 lliures.

L'any 1.860 se començaren a arreglar les capelles: el 1.861 fou beneïda la de Sant Josep i el 1.862 la de Sant Francesc i la del Sant Crist i també es va posar la pila baptismal nova. L'any 1.863 se pintaren les altres capelles. Dos anys després va començar a arreglar-se la cripta de Sant Plácido i quedà decorada l'any següent. El 1.867 es pintà la trona i es va donar la darrera passada a les capelles. El 1.868 començà la decoració de la cúpula i de les voltes. Tot va quedar llest l'any 1.875. Els pintors foren En Salvador Torres que pintà els quadres i En Vicenç Matas que va pintar els frescs de la cúpula i voltes i uns quants de quadres.

(1) Aquestes dades han estat tretes de la revista "El Heraldo de Cristo" i de "Monografia històrica de l'Església de Pina" del Pare Gaspar Munar, treball que fou premiat en el Certamen literari del Seminari Conciliar de Palma de Mallorca.

NOTÍCIES: Hi ha interès per part d'un grup de joves de fer l'obra de teatre dels Reis. També se vol fer una xocolatada damunt plaça a la sortida de les matines. Totes les persones interessades en col.laborar en qualque cosa es poden posar en contacte amb el capellà. Per altra part, continuen les classes de balls mallorquins els diumenges a ca ses monges.

NAIXEMENTS: Dia 16 de novembre va néixer En Llorenç Oliver Servera, fill de Pere i Margalida. També el mateix dia 16 va néixer Na Cristina Farrús Ribas, filla de Jacint i Catalina. Donam l'enhorabona als pares de tots dos.

Xesc Oliver

GLOSES

Vida trista, vida trista,
és trista segons per qui;
n'hi ha qualcun d'algaídí
des partit socialista
que l'han esborrat de sa llista
perque es partit va trair.

Va passar una cosa rara,
això congria enemics,
això són casos molt trists
que deixen es homes amb tara
i han de tenir molta cara
per no estar empagaïts.

Això és un cas ben pensat
per sa seva economia,
i si ara es poble podia
ja l'hauria desterrat
perque ara ha d'esser governat
per aquells que no volia.

A ses pròximes eleccions,
algaidins, mirau-vos-hi
i a sa llista posau-hi
homes que entrin en raons
i no que facin es borrons
molt antes d'escriure-hi.

Ses bufetades fan cop
i qui les reb fa mala cara
i ¿que no sabeu encara
que no hem de fer aquests jocs?
Que per estar bé uns pocs
es altres no toquen mare.

S'ignoranci' i sa por
són dos defectes humans;
si hem de viure com a germans
aquest no és es camí bo,
un home que té bon cor
a un altre no tira llamps.

NOTICIARI D'OBRA CULTURAL

Dia 24, una vegada acabades les Maitines, farem una xocolatada al local social. Vos hi esperam i estam segurs que passarem una bona vetllada.

També preparam els actes de la Setmana de San Honorat. Vos informarem al número de gener.

A l'excursió a Andorra que va organitzar l'Obra Cultural Balear hi anarem sis algaidins que en tornaren molt satisfets. Diuen que els ompliren d'atencions els seus acompanyants, especialment Manuel Mas i Antoni Morell, membres del govern andorrà, a més de Francesc Grau i Xavier Llobera.

La Banda l'any 1930. (Foto Can Just)

UN NOU LOCAL per a la COOPERATIVA

Si ja cinc anys ens haguessin dit que a Algaida s'ajuntarien més d'una seixantena de persones per fer un magatzem per a una cooperativa agrícola, no ho hauríem cregut. Fins i tot hauríem dubtat de la possibilitat de que hi pogués haver gent interessada en una Cooperativa. Però així va esser, se juntaren aquestes persones i se creà la Cooperativa.

El camí que ha seguit ALPIRA ha estat exemplar, sense vacil·lacions, repartint serietat i confiança entre la gent que no coneixia ben bé la possibilitat de que una empresa d'aquestes característiques pogués funcionar. Aquesta tasca sols la podien assumir i aconseguir persones com les que se posaren al davant, posant els interessos d'una col·lectivitat per damunt els personals, gent que ha perdut moltes d'hores del seu treball i del seu descans per tal de fer possible aquest projecte de nova estructuració de la pagesia.

No podem oblidar que l'Ajuntament passat, convençut de la necessitat de fomentar el cooperativisme, els va donar una valuosa ajuda deixant-los un local del "matadero" municipal com a magatzem, així com també, ajudes amb els crèdits del pòsit municipal per obtenir el capital necessari per aconseguir productes.

L'Ajuntament actual, davant la possibilitat de rehabilitar el "matadero" i per conservar les condicions higièniques imprescindibles, obliga la Cooperativa a sortir d'aquests locals; per tant, la Cooperativa s'ha vist en la necessitat de construir un nou local amb l'aportació econòmica de cinquanta mil pessetes per soci; acord que es va prendre en assemblea general extraordinària.

Creim que una cooperativa és molt important per un poble i que no ha de desaparèixer i així ho han entès els so-

cis i la junta directiva. També creim que si l'Ajuntament ha menester els locals del "matadero", el que hauria d'haver fet era cercar una altra per mantenir-la ja que és un benefici pel poble.

No podem oblidar que Algaida és

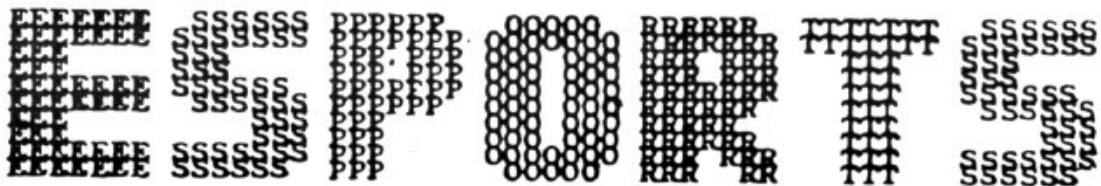

Una vista de l'escorxador que aviat deixarà d'esser el magatzem de la Cooperativa.

un poble agrícola, que la majoria de gent viu de la pagesia i que, per tant, la funció de l'Ajuntament és la d'afavorir el sosteniment de la base econòmica principal del poble.

Creim que és més important subvencionar o ajudar a subvencionar una empresa d'aquest tipus que fer d'altres millores que sols beneficien a uns pocs.

Andreu Majoral

FUTBOL

Començarem pels jugadors més petits que juquen federats, els infantils.

Mal començament de temporada duen els nostros nins ja que de quatre partits disputats no han aconseguit cap punt i tal vegada lo més greu és que no han pogut marcar cap gol a sa porteria dels contraris; és l'única cosa que preocupa an es seu entrenador Miquel Munar, perque ses ganes, il.lusió i dedicació des jugadors és a prova de bomba; si segueixen així, segur que ben aviat guanyaran qualque partit.

Endavant que sa lliga és llarga!

Els juvenils enguany fan passar molt de gust a tots els aficionats que els segueixen; hi ha hagut partits molt bons, molt ben jugats per l'Algaida. Llàstima que a qualque partit no es pot comptar amb sa totalitat de sa plantilla que duen en Toni Simó i en Sebastià de Gràcia.

Els resultats des darrer mes han estat:

- Algaida-Manacor 2-1
- Petra-Algaida 4-1
- Algaida-Artà 2-0
- P.Cristo-Algaida 6-1

Els veterans, després d'un començament de lliga més que esperançador, han davallat en quant a resultats ja que

es mes passat duen quatre partits sense fer cap punt. Sa baixa d'en Toni Isern ha romput en certa manera es joc de s'equip, que no és ja es que se projectava de cara a aquesta temporada.

Esperam que sa recuperació no se faci esperar.

S'equip de Primera regional du una marxa regular, no tan bona com s'esperava a principis de temporada. Es vera que hi ha hagut moltes baixes per lesions, expulsions i altres causes. Recordem a més que el partit contra el Llucmajor se va haver de jugar a Felanitx per tenir es camp tancat degut a incidents que hi va haver es dia de l'Alcúdia. De totes maneres, estam conuinçuts que s'equip, per poc que es jugadors s'ho proposin, ha d'anar a més.

Resultats:

- Algaida-Alcúdia 1-2
- S.Cotoneret-Algaida 4-3
- Algaida-Llucmajor 2-1
- Alqueria-Algaida 1-0
- Algaida-V.de Lluc 2-1

ESCACS

Enguany es Club d'Escacs d'Algaida no és lo mateix ja que a sa Primera categoria no acaben d'agafar-li es ritme.

A sa sisena jornada els nostros jugadors van es darrers de sa classificació havent guanyat només un sol partit.

Ses partides se ju-

quen a Ca Maddò Beneta, carrer del Rei, es dis-sabtes alterns.

De totes maneres, es components de s'equip de Primera (Jaume Toledo, Bartomeu Roig, Toni Fullana, Miquel Vidal, Pedro Oliver i Toni Oliver) confien pujar posicions dins sa classificació una vegada que hagin pres es gust a sa categoria.

PIPERS

Es pipers han tengut darrerament dues competicions importants. Durant es passats mesos s'ha disputat es I Torneig Mallorca 83 de fumada lenta. Ha estat una llarga competició que s'ha duit a terme en nou etapes repartides entre Ciutat i Algaida.

El guanyador d'aquest Torneig va esser en Biel Amengual (Piula) i en Tomeu Mut va quedar tercer; per equips els nostros fumadors aconsegui-ren el primer i tercer lloc, lo que demostra sa qualitat des fumadors algaidins dins Mallorca.

L'altra competició va esser el IV Campeonat d'Espanya de fumada lenta que es va disputar a Madrid el passat diumenge dia 27.

Els nostros pipers organitzaren un viatge turístic-competitiu cap a sa capital. En total hi acudiren una trentena d'algaidins dels quals

Segueix a la plana següent...

la mitat participaren a sa prova més important que es disputa cada any.

Els algaidins varen destacar ja que per equips quedaren en tercera posició i en individu-

als en Biel Amengual va aconseguir es sèptim lloc. Bona classificació si tenim en compte sa quantitat i qualitat des fumadors que hi participaven.

Per acabar, direm

que es Club de Pipers d'Algaida ja ha posat en marxa sa pipada de Sant Honorat; n'ampliarem detalls al pròxim número de sa revista.

Joan Trobat

(Fotos Can Just)

UNA XERRADETA... ve de la darrera plana. qualitat, sempre que no vessi ni poc ni molt. S'aigua de pluja, recollida quan és hora i ben depurada, dins sa cisterna conserva una gran qualitat. Per recollir s'aigua, ses teulades s'han d'haver fet netes, i una vegada dins sa cisterna, s'aigua s'ha de clorar, és a dir, hi hem de posar un gram de "cloro" per cada m³ (pràcticament, això vol dir que hem de posar una botella de lleixivet per cada 10 m³). En s'estiu, encara que no hi entri aigua, convé posar-hi mitja botella de lleixivet cada mes. Si hi posam aigua amb camions-cisterna, normalment ja està clorada. Si n'hi posam de demés, de lleixivet, no passa res, després d'un parell de dies ja no en té gust.

Si ho feim així, tenim sa seguretat absoluta de que podem beure aigua de sa cisterna, ja que seguim ses normes de s'OMS (Organització Mundial de la Salut).

-Per què té tanta d'importància que sa cisterna no vessi gens?

-Si sa cisterna vessa, així com surt aigua, també n'entra, i com que a Algaida no tenim recollida d'aigües brutes i dins es corral tothom té pous negres o fosses sèptiques, s'aigua que hi entra és aigua de claveguera, és porqueria pura.

-Si qualcú vol estar tranquil de s'aigua que ha de beure, com ho ha de fer per analitzar-la?

-Per no malgastar es dobbés convé que sa gent faci anàlisis ben fetes: s'aigua s'ha de clorar, tal com hem dit, 15 dies abans, i llavors s'ha de recollir s'aigua dins una botella esterilitzada. Si a qualcú li interessa, jo me pec cuidar de recollir s'aigua i dur-la a analitzar, sense guanyar-hi res; avui, una anàlisi completa val unes 1.500 pessetes.

Si qualcú ho vol fer pel seu compte, repetesc que s'ha de procurar una botella estèril, perque si no no és de fiar (estam parlant d'anàlisis completes).

-Sense parlar pròpiament d'això, ha sortit un parell de vegades es tema de ses aigües brutes. Veus factible, pràcticament i a curt terme, solucionar el problema?

-És una qüestió que mos afecta a tots, i és un problema greu. Però és un assumpte que, a més del caire sanitari, té unes connotacions polítiques i, sobretot, econòmiques. S'haurà d'arribar a fer, però el cost és elevadíssim, i no és només el cost inicial de fer la xarxa de clavegueres i depuradora, sinó també el manteniment, que és prohibitiu: pensa que cada any té un cost de manteniment equivalent al 25% del cost inicial, és a dir, que cada quatre anys l'hem tornat a pagar. És per això que els interessats en aquest tema estan observant amb molt d'interès l'experiència de depuració de Binissalem, a base de safareigs molt grans, i que per a grans nuclis urbans no serveix, però en el cas d'Algaida podria esser una solució.

-Després de parlar tant d'aigua, m'agradaria fer-te una pregunta personal: a tu que t'agrada més, s'aigua o es vi?

-Un bon vi és molt important a sa taula i és un element que pot fer bona una menjada o la pot espanyar, si es vi és dolent. Me va agradar molt s'article d'ES SAIG que parlava de com fer vi, sobretot ara que s'ha tornat a posar de moda fer vi casolà; i ja que en fan, que el facin bo.

-Per mi haurem allargat un poc massa. Vols afegir qualque cosa més, per acabar?

-Senzillament dir que estic a sa disposició de tothom que necessiti ajuda o consells sobre qualsevol aspecte sanitari des poble o de tipus personal. Crec que són temes molt importants. A lo millor valdria la pena remarcar lo que hem dit més amunt referent a ses aigües de cisterna, sa manera de recollir-la i depurar-la, ja que és bo de fer i estarem tranquils de s'aigua que bevem. I res més, gràcies per haver ajudat a divulgar temes que mos afecten a tots.

-Moltes gràcies de part nostra i en nom dels lectors.

Joan Mulet

una xerradeta amb...

Biel Martorell.

En Biel Martorell Garau és l'apotecari titular d'Algaida, com ho va esser durant molts d'anys son pare, Don Pedro Martorell, i el seu padrí, Gabriel Martorell Roca, que va obrir l'apotecaria el dissabte de Sant Sebastià de 1.876; vol dir això que fa més de cent anys que està oberta l'apotecaria d'Algaida. Com a titular, a més de vendre medicines, té una sèrie de feines relacionades amb aspectes sanitaris del poble: inspecció i control d'aigües en general (pous, establiments públics, bars restaurants,..), farines i pa, productes alimentaris no animals, i tot el que li encarreguin des de Ciutat, de la Direcció de Salut.

-Podriem començar parlant d'aigua de pluja: Com anam, comparant amb anys anteriors?

-Molt, però molt malament; els anys naturals de més baixa pluviometria varen esser l'any 1.945 amb 211'2 litres i el 1.961, amb 337'8 l.; els més plovers foren el 43 amb 858'2 l. i el 62 amb 763'1 litres. Fixa't que el 43 i el 44 va ploure molt i no es notà tant la sequedat del 45. Però enguany, durant els primers onze mesos, han plogut 200'3 l., és a dir, manco que cap altre any, i això després de tres anys de poques pluges. Si no se compon molt, i no en du camí, serà s'any més sec des de que tenim dades.

-Des de quan ho duis, a ca teva?

-Des de 1.933, fa 50 anys, ja.

-Si qualcú vol tenir un pluviòmetre a ca seva, què ha de fer?

-Si és en pla particular, en pot comprar un, senzillament. Si vol fer-ho en pla oficial, es pot dirigir al Servei Nacional de Meteorologia i allà n'hi proporcionaran un, amb unes instruccions a seguir: ha de dur unes estadístiques, omplir unes fulles,... No és massa feina, però ho ha de fer.

-Parlant de s'aigua que empleam a ses cases o per regar, hi ha problemes de subministre?

-Uns anys secs com han estat es darrers, sí. Pensa que de cada vegada n'empleam més i més, i plou molt manco. És evident que s'ha de mentalitzar sa gent de que s'aigua és un bé comú que hem d'estalviar, i hem de racionar si és necessari, i ara ho és; no pot ser que sa gent que té una tuberia sembri alberginis i patates, i altres cases no en tenguin per beure ni rentar-se.

I en quant a potabilitat, com anam?

-Es tres pous que hi ha autoritzats per vendre aigua potable estan en condicions sanitàries bones; per exemple, l'índex de cloruros (sal) és molt baix, sobretot si ho comparem amb altres llocs, com Ciutat. Els pous que venen aigua agrícola no estan controlats sanitàriament.

-M'agradaria conèixer la teva opinió sobre l'ús de les cisternes.

-Personalment crec que sa cisterna és una gran solució per tenir aigua d'alta

Segueix a la plana anterior.